

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลักร่วมกับใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth-interview) บุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการผลิตวารสารเครือข่ายครูไทย และเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามจากลูกค้ำ (Survey) เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการในด้านรูปแบบเนื้อหาและประสิทธิผลของวารสารดังกล่าว

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่

1.1.1 เอกสาร

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากเอกสารเครือข่ายครูไทย จำนวน 29 ฉบับ ตั้งแต่ พ.ศ. 2528 - 2536 เอกสารที่รวบรวมสามารถ แยกเป็นปี และจำนวนที่รวบรวมได้ของแต่ละปี มีดังนี้

วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2528	จำนวน 2 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2529	จำนวน 2 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2530	จำนวน 2 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2531	จำนวน 4 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2532	จำนวน 3 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2533	จำนวน 4 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2534	จำนวน 3 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2535	จำนวน 4 ฉบับ
วารสารเครือข่ายครูไทย	ฉบับปี 2536	จำนวน 5 ฉบับ
วารสารที่ศึกษารวมทั้งสิ้น		จำนวน 29 ฉบับ

1.1.2 บุคคล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตวารสารเครือข่ายครูไทย และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านแบบสอบถามจากลูกค้ำ

ผู้ส่งสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดทำวารสารเครือซิเมนต์ไทย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ได้แก่

- บรรณาธิการบริหาร วารสารเครือซิเมนต์ไทย

คุณ ธนิต ศิริธร

ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

- ตัวแทนจากกองบรรณาธิการบริหาร ซึ่งอดีตเคยเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำวารสารเครือซิเมนต์ไทย

คุณพีระบุลย์ ศรีเปล่ง หัวหน้าแผนกสินค้าคอนกรีตผสมเสร็จ

บริษัท ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ซีแพค จำกัด

คุณสถาพร เต็มศิริวัฒน์ ผู้แทนขาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด

ผู้รับสาร - ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อ่านวารสารเครือซิเมนต์ไทย ได้แก่ ลูกค้ำรหัส 1 รหัส 4 และพนักงานระดับจัดการในกลุ่มบริษัทปูนซิเมนต์ไทย และกลุ่มวัสดุก่อสร้าง

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บรวบรวมเนื้อหาในวารสารเครือซิเมนต์ไทย จำนวน 29 ฉบับ โดยแบ่งแยกเนื้อหาเป็นส่วน ๆ ได้แก่

- ลักษณะรูปเล่ม โดยการนำวารสารเครือซิเมนต์ไทยทั้ง 29 ฉบับ มาพิจารณาขนาดและสี ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ มีความหนาเพิ่มขึ้นหรือจำนวนหน้าลดลงอย่างไร เรื่องของสีสรรคมีการเปลี่ยนจากสีเป็นขาวดำอย่างไร

- ปกหน้าและปกใน พิจารณาในเรื่องของการพาดหัวชื่อของหน้าปกวารสาร และสังเกตคำอธิบายใต้ชื่อวารสารเครือซิเมนต์ไทย มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนลักษณะของปกหน้าพิจารณาในเรื่องของภาพที่นำเสนอ รวมถึงลักษณะเนื้อหาของปกในวารสารเครือซิเมนต์ไทย ซึ่งมักจะเป็นเนื้อเรื่องที่ต่อเนื่องจากปกหน้าเป็นส่วนใหญ่

- หน้าคู่กลาง พิจารณาในเรื่องของเนื้อหาที่นำเสนอและลักษณะของกระดาษที่มีการเปลี่ยนแปลงจากหน้าสีเป็นขาวดำอย่างไร เนื้อหาที่นำมาลงจะเป็นลักษณะของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายสินค้าของเครือซิเมนต์ไทย

- เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) จากผู้ส่งสารเกี่ยวกับ แนวนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารเครือซิเมนต์ไทย ตลอดจนลักษณะโครงสร้างของวารสารเครือซิเมนต์ไทย การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จะพบเห็นในหน้าคู่กลางทุกฉบับหรือไม่ หรือภาพกิจกรรมของบริษัทที่จัดให้ลูกค้า จะปรากฏในหน้าคู่กลางทุกฉบับอย่างไร ซึ่ง หน้าคู่กลางจะเป็นหน้าที่สังเกตเห็นหน้าความแตกต่างได้อย่างชัดเจนหน้าหนึ่ง

- ปกหลังวารสาร ศึกษาในเรื่องของเนื้อหา สังกัดลักษณะหรือประเภทของเนื้อหาที่นำมาตีพิมพ์ในวารสารเครือซิเมนต์ไทย มีลักษณะเฉพาะตัวอย่างไร มีความต่อเนื่องกันในด้านของเนื้อหาหรือไม่ ผู้จัดทำได้พยายามจัดกลุ่มสำหรับเนื้อเรื่องที่จะนำมาเผยแพร่ในปกหลังอย่างไร

- เนื้อหาภายในวารสาร นำวารสารจำนวน 29 ฉบับ มาศึกษาเป็นส่วน ๆ ตามที่ได้เสนอในข้างต้นแล้ว สำหรับในด้านเนื้อหานั้นได้ศึกษาแยกเป็นลักษณะของเนื้อหาที่อยู่ในวารสารแต่ละฉบับ และพยายามสังเกตเพื่อจัดกลุ่มเนื้อหาให้เป็นประเภท นอกจากนี้ยังศึกษาในด้านของการวางหน้า หรือการลำดับหน้าว่ามีการกำหนดตายตัวอย่างไร และเนื้อหาภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เช่น บางฉบับมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงในด้านกรวางหน้า มีการแยกเนื้อหาจากที่เคยเขียนรวม ๆ กันในหน้าเดียว ได้แยกออกมาเป็นหัวเรื่องย่อย ในหน้าเดียวกัน บางฉบับมีการเปลี่ยนจากหน้าสารบรรณเป็นหน้าบรรณาธิการ โดยเปลี่ยนหัวเรื่องให้เห็นอย่างชัดเจน

เมื่อนำวารสารทั้ง 29 ฉบับ มาศึกษาตามวิธีการที่อธิบายแล้วจึงพบลักษณะเนื้อหาภายในวารสารและนำลักษณะเนื้อหา มาจัดกลุ่ม สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- โครงสร้างหลักประกอบด้วย ภาพข่าว/ ภาพประมวลเหตุการณ์/ ข่าวจากเครือซิเมนต์ไทย บทสัมภาษณ์ลูกค้า และนำเสนอสถานที่เที่ยว แนะนำโครงการที่เลือกใช้สินค้าเครือซิเมนต์ไทย โฆษณาสินค้าของเครือซิเมนต์ไทย

- โครงสร้างรอง เป็นเนื้อหาที่ประกอบในวารสารหลากหลายในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ด้านการตลาดให้กับลูกค้า

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เกี่ยวกับนโยบายจากผู้ส่งสารและวัตถุประสงค์ในการจัดทำ ตลอดจนโครงสร้างของวารสารเครือซิเมนต์ไทย และวิธีการจัดทำวารสารเครือซิเมนต์ไทย ซึ่งผู้จัดทำได้ขอสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวจากคุณธนิต ศิริธร และคุณพีระบุลย์ ศรีเปล่งคุณสถาพร เต็มศิริวัฒน์

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับสาร ซึ่งได้แก่ ลูกค้าผู้แทนจำหน่ายรหัส 1 รหัส 4 และพนักงานระดับจัดการ โดยการส่งแบบสอบถาม แบบสอบถามทั้งหมดได้จากการศึกษาเนื้อหาในวารสารเครือซิเมนต์ไทย และจากการสัมภาษณ์ผู้จัดทำ พร้อมทั้งได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อจัดลำดับเนื้อหาและการใช้ถ้อยคำของแบบสอบถามให้ถูกต้อง และได้มีการนำไปทดลองใช้กับลูกค้าผู้แทนจำหน่ายรหัส 1 ใน

กรุงเทพฯ 3 ราย ในต่างจังหวัด 3 ราย ลูกค้าผู้แทนจำหน่ายรหัส 4 ในกรุงเทพฯ 3 ราย ในต่างจังหวัด 2 ราย และพนักงานระดับจัดการ 2 ราย เพื่อหาความเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุง จนมั่นใจในแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลรายชื่อลูกค้าผู้แทนจำหน่ายรหัส 1 รหัส 4 และพนักงานระดับจัดการ มาเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดสัดส่วนตัวอย่างตามการกระจายในแต่ละพื้นที่ นำมาเลือกตัวอย่างแบบ Random เพื่อคัดเลือกรายชื่อลูกค้าเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ลูกค้าผู้แทนจำหน่าย รหัส 1	จำนวนประชากร	584 ราย	จำนวนตัวอย่าง	66 ราย
ลูกค้าผู้แทนจำหน่าย รหัส 4	จำนวนประชากร	165 ราย	จำนวนตัวอย่าง	31 ราย
พนักงานระดับจัดการ	จำนวนประชากร	633 ราย	จำนวนตัวอย่าง	30 ราย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลในด้านรูปแบบและเนื้อหาของวารสาร เพื่อศึกษาพัฒนาการของวารสาร เครื่องซีเมนต์ไทย ด้านรูปเล่มขนาดและสี ปกหน้าและปกใน หน้าคู่กลาง เนื้อหาภายในเล่ม ผู้วิจัยได้นำวารสาร เครื่องซีเมนต์ไทย ทั้ง 29 ฉบับ มาจัดวิเคราะห์รูปเล่ม ขนาดและสี โดยดูว่ามีวารสารจำนวนกี่ฉบับ ที่มีขนาดรูปเล่มต่างจากฉบับอื่น เช่น มีขนาดใหญ่กว่าเดิม หรือ เล็กกว่าเดิม และเป็นขาว-ดำ ทั้งเล่ม การวิเคราะห์ปกหน้าและปกใน ทำการวิเคราะห์ทั้ง 29 ฉบับ โดยดูจากภาพของปกหน้าที่นำเสนอ ลักษณะของหน้าปกเป็นภาพใหญ่ ภาพเดียว หรือเป็นภาพเล็กๆ หลายภาพมาประกอบกัน ลักษณะของขนาดตัวอักษรชื่อวารสารเครื่องซีเมนต์ไทย ตรงหน้าปก ส่วนปกในของวารสารวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏตรงปกในวารสาร มักจะเป็นเรื่องหรือภาพที่สืบเนื่องจากปกหน้าอย่างไร หน้าคู่กลาง วิเคราะห์ ลักษณะของการนำเสนอเนื้อหา เป็นลักษณะเนื้อหาที่ต่อเนื่องจากฉบับหรือแล้วหรือไม่ และศึกษาในเรื่องของการลำดับเนื้อหาในหน้าคู่กลางของวารสาร จะเหมือนกันทุกฉบับหรือแตกต่างกัน เนื้อหาภายในเล่ม ศึกษาลักษณะของเนื้อหาจากวารสารทุกฉบับแล้วนำมาจัดเป็นประเภทแต่ละประเภท โดยดูจากเนื้อหาที่นำเสนอในวารสาร สามารถบอกได้ว่าเนื้อหาซึ่งเป็นโครงสร้างหลัก ประกอบด้วย

- ภาพข่าว/ ภาพประมวลเหตุการณ์/ ข่าวจากเครื่องซีเมนต์ไทย
- บทสัมภาษณ์ลูกค้าผู้แทนจำหน่าย
- แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
- โครงการที่เลือกใช้สินค้าเครื่องซีเมนต์ไทย
- โฆษณาสินค้าของเครื่องซีเมนต์ไทย

โครงสร้างรอง ซึ่งได้แก่เนื้อหาซึ่งมีความหลากหลายโดยเฉพาะด้านการตลาด การส่งเสริม

ให้มีสุขภาพดี

3.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ในเรื่องความคิดเห็นและทัศนคติของผู้รับสาร ต่อประเด็นที่จะศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ความสม่ำเสมอในการรับวารสารและพฤติกรรมการอ่าน
- ความชอบ และความต้องการให้จัดทำวารสาร
- ระดับความสนใจของผู้รับสารที่มีต่อบทความในวารสาร
- บทความที่น่าสนใจอ่านมากที่สุดและน้อยสุดในวารสาร
- ปริมาณเนื้อหาในวารสาร
- ความรู้สึกหรือประโยชน์ที่ได้จากการอ่านวารสาร

เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลของวารสารเครือข่ายประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นการวิเคราะห์ในลักษณะแยกแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอเป็นประเด็นในแต่ละกลุ่ม

4. การนำเสนอข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำเนื้อหาที่ได้จากเอกสารและคำสัมภาษณ์มาเขียนพรรณนาถึงพัฒนาการในด้านรูปแบบและเนื้อหาของวารสารเครือข่ายประเทศไทย โดยการแยกนำเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

4.1.1 ด้านรูปแบบได้แก่ ลักษณะรูปเล่ม แบ่งการศึกษาออกเป็น รูปเล่มขนาดและสีปกหน้าและปกใน หน้าคู่กลาง ปกหลัง

4.1.2 ด้านเนื้อหาได้แก่ ลักษณะเนื้อหาภายในเล่มแบ่งการศึกษาออกเป็น เนื้อหาภายในเล่ม แล้วนำมาเสนอข้อมูลโดยแยกเป็นเนื้อหาในหน้าแรกของวารสารที่พบเป็นอันดับแรก เนื้อหาภายในเล่ม ซึ่งแบ่งเป็นโครงสร้างเนื้อเรื่องหลัก เนื้อเรื่องรอง

4.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากลูกค้ายี่ห้อ 1 รหัส 2 และพนักงานระดับจัดการ มานำเสนอเป็นตารางร้อยละและแผนภูมิ โดยนำเสนอแบ่งเป็นหัวข้อของเพศ อายุ การศึกษา ความสม่ำเสมอในการได้รับวารสาร และพฤติกรรมการอ่าน ความชอบและความต้องการให้จัดทำวารสารต่อไป ระดับความสนใจของผู้อ่านต่อบทความในวารสาร บทความใดน่าสนใจอ่านมากที่สุดและน้อยที่สุดในวารสาร ปริมาณเนื้อหา ความรู้สึกหรือประโยชน์ที่ได้จากการอ่านวารสาร

